

سیانوز

تعریف:

سیانوز یا آبی شدن رنگ پوست به دلیل افزایش میزان هموگلوبین احیا در خون محیطی به وجود می آید

مکانیسم:

در صورتی که میزان مطلق (نه نسبی) هموگلوبین احیا (بدون اکسیژن) بیش از ۵ گرم در دسی لیتر (در بعضی از منابع ۴) باشد سیانوز دیده می شود.

بنابر این در موارد آنمی شدید با وجود هیپوکسی ، بدلیل کم بودن میزان مطلق هموگلوبین سیانوز کمتر دیده میشود.

برعکس بیماران مبتلا به پلی سیتمی در مقایسه با افراد سالم در سطح بالاتری از در صد اشباع اکسیژن خون دچار سیانوز می شوند.

از طرف دیگر در موارد بروز مسمومیت با منواکسید کربن نیز سیانوز کمتر دیده می شود. همچنین شدت سیانوز وابسته به ضخامت پوست بیمار، رنگ پوست بیمار و وضعیت مویرگی بیمار دارد.

انواع سیانوز

سیانوز مرکزی: این نوع سیانوز در اثر بیماریهای قلبی و ریوی بوجود آمده که باعث کاهش PaO₂ و در نتیجه O₂sat در بیمار میگردند. به صورت معمول تا زمانی که O₂sat به کمتر از ۸۵-۷۵% نرسد سیانوز مرکزی بوجود نمی آید.

در صعود به ارتفاع بالای ۴۰۰۰ متر نیز بدلیل کاهش فشار اکسیژن سیانوز بوجود می آید.

هنگامی که سیانوز مرکزی وجود داشته باشد سیانوز محیطی نیز دیده میشود ولی برعکس آن صادق نمی باشد.

بهترین محل برای دیدن سیانوز مرکزی مخاط **داخل** لبها (نه روی لبها) و زیر زبان میباشد.

سیانوز محیطی: این نوع سیانوز بیشتر به دلیل کاهش خون رسانی به محیط در نتیجه کاهش محیطی میزان اشباع اکسیژن خون بوجود می آید.

مثلا در نارسایی قلبی که علاوه بر کاهش برون ده قلب همراه با انقباض عروق محیطی (vasoconstriction) نیز میباشد.

انقباض عروق محیطی در اثر تماس با سرما و در اثر پدیده رینود و انسداد شریانی، انسداد وریدی از علل دیگر سیانوز محیطی می باشند.

سیانوز بدلیل افزایش مواد رنگی در خون: افزایش میزان متهموگلوبین یا سولفوهموگلوبین علاوه بر اینکه به صورت همزمان باعث تغییر در اندازه گیری O₂sat خون میگردند باعث تغییر رنگ پوست و ایجاد سیانوز نیز میگردند. بنابراین در بعضی از منابع بعنوان علل سیانوز آورده می شوند.

سیانوز کاذب: به مواردی اطلاق میشود که تغییر رنگ پوست بدون ارتباط با میزان اکسیژن خون یا تغییر در خونرسانی محیطی بوجود می آید. اغلب موارد بدلیل مصرف بعضی داروها (آمیودارون، فنوتیازین ها و کلروکین) و بعضی از فلزات (نیترا ت نقره، یدید نقره و سرب) میباشد.

نکته بالینی مهم :

- ۱- در حضور آنمی سیانوز دیرتر و در سطوح پایین تری از اکسیژن خون دیده می شود.
- ۲- در افراد با پوست تیره بجای پوست اندام و یا سطح خارجی لب ،مخاط داخل لب ها و دهان و یا مخاط ملتحمه محل بهتری برای معاینه سیانوز هستند.
- ۳- ماساژ و یا گرم کردن اندام میتوانند سیانوز محیطی را از بین ببرند ولی بر روی سیانوز مرکزی اثری ندارند.
- ۴- وجود همزمان کلابینگ با سیانوز بیشتر به نفع سیانوز مرکزی است تا محیطی.